

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

อัตราแลกเปลี่ยน หมายถึงมูลค่าที่เงินสกุลหนึ่งสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินอีกสกุลหนึ่งได้ อัตราแลกเปลี่ยนเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญใกล้ชิดกับการดำเนินนโยบายการเงิน ในทางหนึ่งธนาคารกลางอาจใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินนโยบายการเงิน โดยเชื่อว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ จะช่วยให้การค้าการลงทุนระหว่างประเทศเป็นไปได้ง่ายขึ้น หรืออาจใช้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่เพื่อสร้างเสถียรภาพของระดับราคา แม้ในเศรษฐกิจที่มีได้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินนโยบายการเงิน อัตราแลกเปลี่ยนก็ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ธนาคารกลางจำเป็นต้องคำนึงถึง การเพิ่มหรือการลดปริมาณเงินหรืออัตราดอกเบี้ยอาจส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออัตราการส่งออกสุทธิและการลงทุนระหว่างประเทศได้ในที่สุด ในทางกลับกัน หากอัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากเกินไป ธนาคารกลางอาจต้องเข้าทำการแทรกแซงในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนด้วยการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ซึ่งการซื้อขายเงินตราต่างประเทศดังกล่าวอาจกระทบกับปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจและอัตราดอกเบี้ยได้ด้วยเช่นกัน (ธรรมรักษ์ หมั่นจักร, 2547)

เมื่อเปรียบเทียบระบบอัตราแลกเปลี่ยน ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวมีข้อได้เปรียบคือ อัตราแลกเปลี่ยนถูกกำหนดด้วยกลไกตลาด ซึ่งเป็นกลไกที่สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดตามหลักเศรษฐศาสตร์ ค่าเงินบาทที่อ่อนลงจะสะท้อนถึงราคาของสินค้าและบริการของประเทศไทยที่ถูกมองเมื่อเทียบกับประเทศอื่น หากสินค้าเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน ราคาที่ถูกกว่าย่อมดึงดูดให้ต่างชาตินำเข้าสินค้าจากไทยซึ่งในระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่นั้น ค่าเงินบาทที่คงตัวอยู่จะไม่สามารถสะท้อนถึงราคาของสินค้าและบริการของไทยที่ถูกกว่าได้อย่างชัดเจน หากกลไกตลาดทำงานได้อย่างเต็มที่ จะไม่มีโอกาสให้นักเก็งกำไรเข้าโจมตีค่าเงินจนเป็นผลเสียต่อธนาคารกลาง ในระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว อุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลในประเทศจะอยู่ที่จุดดุลยภาพกับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในตลาดเงิน เมื่อใดที่ความต้องการเงินบาทต่ำ หรือมีการทุ่มขายเงินบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่จำเป็นต้องเข้ารับซื้อเงินบาทเพื่อพยุงค่าเงินบาทอยู่ที่เป้าหมายตลอดเวลา นอกจากนั้นกรณีที่ธนาคารกลางไม่จำเป็นต้องเข้าแทรกแซง

ในตลาดเงินตราต่างประเทศตลอดเวลา เพื่อคงอัตราแลกเปลี่ยนให้อยู่ที่ระดับเป้าหมายมีนัยว่าปริมาณเงินในประเทศจะไม่ถูกกระทบจากการไหลเข้าออกของเงินทุนจากต่างประเทศ ธนาคารกลางสามารถใช้นโยบายการเงินได้อย่างเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับนโยบายการเงินในประเทศอื่น หากธนาคารกลางเห็นว่าเศรษฐกิจในประเทศมีแนวโน้มจะทรุดตัวอย่างมาก ธนาคารสามารถลดดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นการบริโภคและการลงทุนได้ โดยไม่ต้องเป็นห่วงว่าจะมีเงินทุนไหลออกในปริมาณมากดังเช่นในกรณีของระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระยะ นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบค่าเสมอภาค (พ.ศ. 2506 – 2521) ระบบทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันร่วมกับธนาคารพาณิชย์ (พ.ศ. 2510-2524) ระบบทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันแต่เพียงผู้เดียว (พ.ศ. 2524 – 2527) ระบบตะกร้าเงิน (พ.ศ. 2527 – 2540) และระบบลอยตัวแบบจัดการ (managed floating) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ว่าจะใช้ระบบใดก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียและมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทยเช่นกัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ไทยต้องเลือกใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมและทันกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากบางครั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศได้ส่งผลกระทบต่อไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างเช่นการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน(ครั้งแรกในปลาย พ.ศ. 2516 และครั้งที่สองใน พ.ศ. 2522) ได้ก่อให้เกิดปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไปทั่วโลก เศรษฐกิจโลกตกต่ำอย่างรุนแรงค่าเงินดอลลาร์ได้เพิ่มขึ้นเป็นประวัติการณ์ ประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบต่อทั้งเสถียรภาพด้านระดับราคาและด้านการเงินระหว่างประเทศ กล่าวคืออัตราเงินเฟ้อพุ่งขึ้นถึงร้อยละ 20 ต่อปี ในปีพ.ศ. 2523 เงินทุนไหลออกจำนวนมาก ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลอย่างหนักจนทำให้เกิดปัญหาการออมในประเทศ ทางกรจึงต้องใช้นโยบายรักษาเสถียรภาพด้านการเงินระหว่างประเทศเป็นหลักทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนทางการได้ดำเนินการลดค่าเงินบาท 2 ครั้ง ในปีพ.ศ. 2524 พร้อมทั้งปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน เป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน เพื่อให้เหมาะสมและยืดหยุ่นมากขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2535)

เมื่อปัญหาทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนหมดไป ความพยายามในการกระตุ้นเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2525 และปี พ.ศ. 2526 ทำให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว จนเกิดปัญหาดามมาหลายประการในปี พ.ศ. 2527 โดยเฉพาะในด้านดุลการค้า นอกจากนั้น สาเหตุสำคัญของปัญหายังมาจากสถานการณ์การเงินต่างประเทศ คือ ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศยังทรงตัวในระดับสูง เงินบาทซึ่งผูกไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มา

ตั้งแต่ปี 2524 จึงเริ่มมีแนวโน้มเพิ่มค่าขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับเงินสกุลสำคัญ โดยเฉพาะเงินมาร์กเยอรมนี เงินปอนด์สเตอร์ลิงและเงินเยนญี่ปุ่น ทำให้เกิดการขาดดุลการค้า ดังนั้นทางการจึงตัดสินใจแก้ไขปัญหามาโดยการประกาศเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามาใช้ระบบตะกร้าเงิน (basket of currencies) ในวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 โดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการใช้ระบบที่ผูกค่าเงินบาทไว้กับกลุ่มเงินตราต่างประเทศของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยแทนการผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพียงสกุลเดียวโดยทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นผู้กำหนดอัตรากลางระหว่างการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนกับธนาคารพาณิชย์ ประการที่สอง ในการปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนไปสู่ระบบใหม่จำเป็นต้องให้อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับที่เหมาะสม ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนจึงได้กำหนดอัตรากลางเริ่มต้นที่อัตรา 27 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ซึ่งมีผลให้เงินบาทมีค่าลดลงทันทีร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2536)

การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงิน ซึ่งผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินสกุลหลักที่มีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยผูกไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ประมาณร้อยละ 82 ที่เหลือจะเป็นเงินเยนร้อยละ 11 เงินมาร์กเยอรมนีร้อยละ 5 และอื่น ๆ ร้อยละ 2 (บริษัท ศูนย์วิจัย ไทยพาณิชย์ จำกัด, 2541: 1-27) การที่ค่าเงินบาทผูกติดกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มากทำให้เงินบาทมีค่าแข็งเกินความเป็นจริง (overvalued) เนื่องจากค่าเงินสหรัฐฯ เป็นเงินที่มีความแข็งแกร่ง ทำให้เงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ มีค่าแข็งตามไปด้วย นอกจากนี้ การที่ไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงินได้ทำให้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนไทยตลอดช่วงระยะเวลา 12 ปี 8 เดือน (5 พ.ย. 2527 – 30 มิ.ย. 2540) มีการเคลื่อนไหวขึ้นลงเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 1.1) เนื่องจากทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นผู้ควบคุมดูแลการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิดทำให้อัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้เคลื่อนไหวไปตามกลไกตลาดอย่างแท้จริง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนมีไม่มากนัก ประกอบไปด้วย อัตราแลกเปลี่ยนในช่วงก่อนหน้า ระดับราคาโดยเปรียบเทียบ ระดับรายได้ประชาชาติต่างประเทศ และระดับรายได้ภายในประเทศ (อำนาจ, 2531) ทั้งนี้การที่ไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงินซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างจะคงที่ได้ส่งผลในแง่ดีในค่าเงินมีเสถียรภาพ การค้าระหว่างประเทศของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็วและเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศก็มีมาก การลงทุนขยายตัว เนื่องจากนักลงทุนไม่ต้องคอยกังวลกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

อย่างไรก็ตาม การที่ค่าเงินบาทของไทยค่อนข้างมีเสถียรภาพในขณะที่ไทยได้ทำการเปิดการค้าเสรีทางการเงินไทยในปีพ.ศ. 2533 และได้จัดตั้งกิจการวิเทศธนกิจ (International Banking Facilities : IBFs) ขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2535 เพื่อดำเนินธุรกิจการเงินระหว่างประเทศซึ่งส่งผลให้มีเงินไหลเข้าออกอย่างเสรีนั้น ทำให้มีเงินไหลเข้าไทยเป็นจำนวนมากเกินกว่าความต้องการใช้อย่างแท้จริง ดังนั้นเงินจำนวนหนึ่งจึงถูกนำไปลงทุนในธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตที่แท้จริง เช่น การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจโรงแรม รวมทั้งการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมาเติบโตแบบพองสบู่ (bubble economy) นอกจากนี้การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้ไทยต้องนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทเครื่องจักรและสินค้าทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดจึงขาดดุลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน (ตารางที่ 3) รวมทั้งการคาดการณ์ว่าทางการอาจจะใช้การปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยน เช่น การลดค่าเงินบาทมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นชนวนให้เกิดการโจมตีค่าเงินบาทหลายรอบจากกองทุนจากต่างประเทศ โดยรุนแรงสุดในช่วงปลายปีพ.ศ. 2539 ถึงกลางปีพ.ศ. 2540 ซึ่งทำให้ไทยสูญเสียเงินทุนสำรองเป็นจำนวนมาก เงินทุนสำรองทางการประเภท SWAP เหลือต่ำกว่าการนำเข้า 4 เดือน ทั้งนี้ ณ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ทุนสำรองทางการของ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอยู่ 38.65 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หักภาระผูกพันตามสัญญา SWAP ภาระผูกพันอื่นๆ และถ้าหักเงินทุนสำรองเงินตราออกแล้วจะมีเงินเหลือใช้แทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยนได้เพียง 5.28 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ, 2541)

ภาวะที่ต่อเค้าอันตรายดังกล่าวส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ชปท.) และกระทรวงการคลังต้องตัดสินใจแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยประกาศปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินจากระบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบลอยตัวแบบจัดการ (managed floating) ในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 เนื่องจากไม่สามารถต้านกระแสการโจมตีค่าเงินบาทของไทยจากต่างชาติได้ และหวังว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการช่วยให้กระแสการโจมตีค่าเงินบาทของไทยหมดไป รวมทั้งค่าเงินบาทที่เป็นไปตามกลไกตลาด (อ่อนค่าลง) จะช่วยให้การส่งออก และดุลการค้าของไทยดีขึ้นได้ อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ไทยได้ใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ค่าเงินบาทได้ปรับตัวลงอย่างรุนแรงจนกระทั่งอ่อนตัวลงสู่ระดับต่ำสุดที่ 57 บาท/ดอลลาร์ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2541 หรืออ่อนค่าลงกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับช่วงก่อนที่ไทยจะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ค่าเงินบาทที่ปรับตัวลงอย่างมาก (ตารางที่ 1.2) ในช่วงแรกยังไม่ได้ช่วยให้ดุลการค้าของไทยปรับตัวดีขึ้นซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความยืดหยุ่นและผลของเส้นโค้งรูปตัว J (J Curves) (Melvin, 1995)

นอกจากนี้เงินบาทที่อ่อนค่าลงอย่างรวดเร็วยังก่อให้เกิดปัญหาหนี้ต่างประเทศทั้งนี้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่ต้องแบกรับเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากไม่ได้มีการป้องกันความเสี่ยงจากภาวะอัตราแลกเปลี่ยนไ่ว่ล่วงหน้า (เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนในระบบตะกร้าเงินที่ไทยใช้มาเป็นเวลานานมีการเคลื่อนไหวในช่วงแคบ ๆ สถาบันการเงินจึงไม่ได้มีการป้องกันความเสี่ยงไว้และไม่คาดคิดว่าทางการจะลอยตัวค่าเงินบาท) ความเสียหายในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดสภาพคล่องของภาคธุรกิจและสถาบันการเงินจนกระทั่งต้องมีการปิดสถาบันการเงินไปแล้วหลายสิบแห่ง (ทางการประกาศปิดสถาบันทางการเงิน 16 แห่งในวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2540 และอีก 7 แห่งในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 รวมทั้งอีก 56 แห่งวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2541) ธุรกิจต้องปิดกิจการไปแล้วหลายพันบริษัท ซึ่งได้ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานและปัญหาสังคมตามมา ปัญหาดังกล่าวกลายเป็นปัญหาที่ใหญ่ขึ้นและลุกลามกลายเป็นปัญหาระดับประเทศที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วนในปัจจุบัน

ความเป็นจริงกลไกตลาดมักไม่สามารถทำงานด้วยประสิทธิภาพสูงสุดดังนั้น จึงมีความเสี่ยงที่อัตราแลกเปลี่ยนจะไม่สอดคล้องกับพื้นฐานที่แท้จริงของเศรษฐกิจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การศึกษาเรื่องการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยจึงมีความสำคัญและน่าสนใจที่จะทำการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสามารถติดตามความผันผวนของภาวะการผันของค่าเงินและเพื่อการกำหนดแนวนโยบายที่สอดคล้องกับภาวะนั้น ๆ ได้

ถึงแม้ว่าภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวภายใต้การจัดการทางการจะเป็นผู้กำหนดว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมจะอยู่ ณ จุดใด โดยทางการสามารถเข้าไปแทรกแซงตลาดได้ในกรณีที่ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศมีความผันผวน หรือเกิดภาวะที่นักลงทุนเกิดความไม่เชื่อมั่นในเรื่องค่าเงินบาทที่เหมาะสมก็ยังคงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำการศึกษา ทั้งนี้นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบลอยตัวภายใต้การจัดการแล้วจนถึงขณะนี้ทำการศึกษา ทางการยังไม่เคยประกาศว่าได้เข้าไปแทรกแซงตลาดแม้สักครั้งเดียว อย่างไรก็ตามได้มีการตั้งคำถามกันอยู่เสมอว่าค่าเงินบาทในเวลาต่าง ๆ ที่ผ่านมามีความเหมาะสมแล้วหรือยัง และค่าเงินบาทที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ ควรจะมีค่าอยู่ที่เท่าใด ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาถึงการวัดค่าเงินบาทที่มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศและทำการศึกษาว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการอย่างไรบ้าง

ตารางที่ 1.1 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2526 – 2547

ปี	บาท/ดอลลาร์
2526	23.05
2527	27.05
2528	27.13
2529	26.27
2530	25.74
2531	25.30
2532	25.70
2533	25.59
2534	25.52
2535	25.40
2536	25.32
2537	25.15
2538	24.92
2539	25.34
2540	31.37
2541	41.37
2542	37.84
2543	40.16
2544	44.48
2545	43.00
2546	41.53
2547	40.27

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547)

ตารางที่ 1.2 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยบาทต่อดอลลาร์ เดือน มกราคม 2540 - ธันวาคม 2547

เดือน	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
มกราคม	25.71	53.71	36.59	37.35	43.12	44.02	42.77	39.09
กุมภาพันธ์	25.93	46.30	37.06	37.71	42.64	43.82	42.88	39.00
มีนาคม	25.95	41.33	37.51	37.90	43.90	43.39	42.75	39.45
เมษายน	26.50	39.48	37.60	37.97	45.46	43.42	42.88	39.44
พฤษภาคม	25.87	39.14	37.02	38.95	45.48	42.79	42.15	40.57
มิถุนายน	25.78	42.36	36.91	39.06	45.24	42.15	41.65	40.80
กรกฎาคม	30.27	41.19	37.11	40.22	45.62	41.20	41.78	40.93
สิงหาคม	32.48	41.58	37.98	40.87	44.90	42.18	41.67	41.50
กันยายน	36.28	40.41	39.88	41.88	44.33	42.82	40.50	41.47
ตุลาคม	37.55	38.14	39.47	43.21	44.72	43.66	39.73	41.31
พฤศจิกายน	39.30	36.46	38.77	43.73	44.41	43.32	39.90	40.34
ธันวาคม	45.29	36.25	38.18	43.09	43.91	43.28	39.71	39.21

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548)

ตารางที่ 1.3 มูลค่าการค้ารวมของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าสำคัญ

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเทศ	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
ญี่ปุ่น	512,988	607,597	702,206	796,815	891,424	986,033	1,080,642	1,175,251	1,269,860	1,364,469	1,459,078	1,553,687
สหรัฐอเมริกา	338,278	401,162	464,046	526,930	589,814	652,698	715,582	778,466	841,350	904,234	967,118	1,030,002
อังกฤษ	56,908	62,794	68,680	74,566	80,452	86,338	92,224	98,110	103,996	109,882	115,768	121,654
สิงคโปร์	188,045	241,495	294,945	348,395	401,845	455,295	508,745	562,195	615,645	669,095	722,545	775,995
มาเลเซีย	63,706	93,998	124,290	154,582	184,874	215,166	245,458	275,750	306,042	336,334	366,626	396,918
ฮ่องกง	63,160	77,351	91,542	105,733	119,924	134,115	148,306	162,497	176,688	190,879	205,070	219,261
รวม	1,223,085	1,484,397	1,745,709	2,007,021	2,268,333	2,529,645	2,790,957	3,052,269	3,313,581	3,574,893	3,836,205	4,097,517
ร้อยละของมูลค่าการค้ารวม(%)	58.17	59.22	59.97	60.54	60.99	61.35	61.64	61.89	62.10	62.28	62.44	62.57
มูลค่าการค้ารวมทั้งหมดของประเทศไทย	2,102,457	2,506,637	2,910,817	3,314,997	3,719,177	4,123,357	4,527,537	4,931,717	5,335,897	5,740,077	6,144,257	6,548,437

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อทดสอบความเหมาะสมในการนำวิธี Monetary Approach ตามแบบจำลองผลต่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (real interest differential model) มาใช้ในการกำหนดค่าเงินบาทและวิเคราะห์การปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยน
- 2) เพื่ออธิบายถึงความเหมาะสมของค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับค่าเงินของกลุ่มประเทศคู่ค้าสำคัญ โดยใช้ดัชนีค่าเงินบาท และวิเคราะห์แนวโน้มค่าเงินบาทจากดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจากตัวแปรกำหนดสำคัญได้สอดคล้องถูกต้องยิ่งขึ้น
- 2) สามารถนำแบบจำลองไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาพิจารณาเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเงินระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในลักษณะภาพรวมกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 6 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ สิงคโปร์ มาเลเซีย และฮ่องกง โดยครอบคลุมระยะเวลาตั้งแต่ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2540 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2547 รวมเป็นระยะเวลา 30 ไตรมาส โดยจะใช้ปี พ.ศ. 2538 เป็นปีฐานในการศึกษาเนื่องจากในปีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นปีที่มีเสถียรภาพปีหนึ่ง